

ΑΘΗΝΑΙΟΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΥΠΟ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ.

ΕΤΟΣ Α'. ΑΘΗΝΑΙ τὴν 15^η Ἰανουαρίου 1858. ΦΥΛΛ. 12

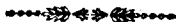

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΦΕΝΙΜΩΡ ΚΟΥΠΕΡ.

Ὁ Νῆος κόσμος ὡς μόνος ἀρχαιότητος ἔχων τὰ δάση του, τοὺς ἀγρούς του, καὶ τὴν ἐλευθερίαν του, γηραιὸν ὅσον καὶ ἡ γῆ, ἀπέκτησε ζωγράφου αὐτῶν τὸν Κούπερ.

ΣΑΤΩΒΡΙΑΝ.

Ὁ Ἰάκωβος Φενιμῶρ Κούπερ γόνος Ἀγγλικῆς οἰκογενείας, καταγομένης μὲν ἐκ τοῦ Κομητάτου Βουγγικᾶμ, μετοικησάσης δὲ τὸ 1779 καὶ ἀποκαταστάσης εἰς Νεοβόρακον, ἐγεννήθη τὸ 1789 ἐν τῇ πόλει Βουρλιγκτιών. Δεκατριετῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Ἰέλης, καὶ μετὰ τρία ἔτη κατετάχθη εἰς τὸ ναυτικόν, ἔκαμε μακρὰς περιηγήσεις, αἵτινες μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εὐρυῆς του, δοῦσαι εἰς τὸν χαρακτῆρα του παράδοξον ἐνεργητικότητα.

Ἀναγκασθεὶς χάριν τῆς ὑγείας του νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ναυτικὸν στάδιον, ἰδιωτεύων καὶ νυμφευθεὶς ἐδόθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων, μὴ διακόπτων τὴν σειρὰν τῶν πονημάτων αὐτοῦ, ἢ διὰ τινων περιηγήσεων εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ τριετοῦ ἀπαξ

ἐν Λουγδούρω διαμονῆς, ἀπὸ τοῦ 1826—1829, ὅπου ἐξεπλήρωσε χρέη προξένου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Τὸ πρῶτον αὐτοῦ μυθιστόρημα, δημοσιευθὲν τὸ 1821 ὑπὸ τὸν τίτλον *Προμήθεια ἢ ἐκλογὴ συζύγων* μετρίως κυδοκίμησεν ἐν Ἀμερικῇ, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην ὀλίγον ἔγινε γνωστόν. Τὸ ἠθικολογικὸν τοῦτο μυθιστόρημα καταπεφορτισμένον διὰ λεπτολογιῶν καὶ μακρῶν διαλόγων ὀλίγον κινεῖ τὸ διαφέρον. Τὸ δευτέρου αὐτοῦ δοκίμιον ὑπῆρξεν ἐπιτυχέστερον. Παρατιθεῖς τῶν περιγραφῶν τῶν ἠθῶν, καὶ ἰδίως τῶν ξένων, τῶν ὁποίων ἀντιγραφεὺς μόνον ἔπρεπε νὰ ᾔηαι, ἐπειράθη νὰ πραγματευθῇ ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν ἀμερικανικόν τι γεγονός, δανεισθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου τὴν ὑπόθεσιν τοῦ *Κατασκόπου*, μικρὸν μετὰ τὸ πρῶτον τοῦ μυθιστορήματος δημοσιευθέντος. Εἰ καὶ τὸ πρωτεῦον πρόσωπον Ἄρβιού-Βίρτσ, ὁ μεγάλου κατὰ σκοπὸν ὁ θυσιάζων εἰς τὴν πατρίδα ζωὴν καὶ τιμὴν εἶναι ὀλίγον βεβιασμένον, εἰ καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐνόμισε καλὸν νὰ παρεισάξῃ τὸν Βασιγκτῶνα αὐτὸν ὑπὸ τὸν ψευδώνυμον Ἄρπερ, ἀνεπιτυχῶς ὁμῶς καὶ ὅλως δευτεραγωνιστοῦντα, ὑπάρχει ἐν αὐτῷ τῷ συγγράμματι ἀλήθεια, ποικιλία καὶ ζωὴ. Ἡ εἰκὼν τῶν δύο γυναικῶν εἶναι ὀλίγον ἀμυδρά, ἀλλ' ὁ χαρακτήρ τοῦ πλοιάρχου Νάβτων εἶναι ζωηρότατα ἐξεικονισμένος. Ὁ δόκτωρ Στιγρὰβ μὲ τὰς ἀνατομικὰς του φροντίδας εἶναι πρόσωπον οὐχ' ὅλως ἀπαιρέσκον. Ἐν τούτοις τὸ μυθιστόρημα καίτοι τοιοῦτον δὲν πρέπει νὰ ταχθῇ μετὰ τῶν πρώτων τοῦ Κοῦπερ. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τοῦ *Λιονέλ Λικόλν*, τοῦ ὁποίου δημοσιευθέντος τὸ 1824 ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐπίσης ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου.

Ἄλλ' ὁ θρίαμβος τοῦ Κοῦπερ διέλαμψεν ἀλλαχοῦ· διέλαμψεν εἰς τὴν ἀπεικόνισιν τῶν μεγάλων ἐκείνων σκηνῶν τοῦ ὠκεανῦ, καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ἰσχυρᾶς ἐκείνης πάλης ἧτις συνέσμιξε τὸν πεπολισμένον καὶ ἄγριον βίον. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ταύτης βαίνων ὁ Κοῦπερ ἤγγισεν τὴν μεγαλοφυΐαν, καὶ τὸ ὄνομά του εἶναι ἄξιον τῆς πρώτης θέσεως, μετὰ τὸν Βάλτερ-Σκῶτ, ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μυθιστοριογράφων τῆς 19ης ἑκατονταετηρίδος.

Ὁ τὸ 1824 δημοσιευθεὶς *Πρωρεὺς* εἶναι ἀριστούργημα. Ἀπὸ

τοῦ Σμολέτ οὐδεις τόσῳ ἐπιτυχῶς ἐπραγματεύθη τὸ ναυτικὸν εἶδος, πρῶτος δὲ ὁ Κοῦπερ τὸ κατέστησε τοῦ συρμοῦ. Πολυάριθμα μετὰ τὸν *Πρωρέα* φανέντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ἀπομιμήματα μαρτυροῦσιν ἑποῖον κρότον ἔκαμεν οὗτος. Ἀλλ' ἐξ ὄλων τῶν μιμητῶν οὐδεις ἠδυνήθη νὰ συνδιαλλάξῃ μετὰ τσοαύτης χάριτος τὴν ποίησιν μὲ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ πλεύσῃ τόσον εὐδοκίμως μεταξὺ τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τῆς πραγματικότητος, οἷτινες εἶναι οἱ δύο σκόπελοι τοῦ εἴδους τούτου. Ἵπάρχουσι καὶ εἰς τὸν *Πρωρέα*, ὡς ἐν γένει καὶ εἰς ὄλα τὰ συγγράμματα τοῦ Κοῦπερ, πολυλογία τις καὶ λεπτολόγοι περιγραφαί· πολλαχοῦ τὸ ὕφος του εἶναι χαλαρὸν καὶ ἐξοιδημένον· ἀλλὰ τὰ ἐλαττώματα ταῦτα ἐξαφανίζονται ἐνώπιον τῆς βαθείας ἐντυπώσεως, ἣν προξενοῦσιν, οἱ χαρακτῆρες, αἱ εἰκόνες, καὶ αἱ ἀκριβεῖς περιγραφαί. Ὁ ἐνθουσιώδης καὶ φιλόδοξος πειρατῆς Παῦλος Τζῶν κρυπτόμενος ὑπὸ τὸ ἐνδυμα πρωρέως, ὁ περιπαθῆς Γρίφιτζ, ὁ προπετῆς Βαρναγάβλ, ὁ φαιδρὸς Μερρὺ, ὁ ἀποφθεγματικὸς Βολτρὸπ, ὁ ἀμφίβιος ναύτης Μανουήλ, εἰσὶ τύποι ἀληθεῖς καὶ ποικίλοι. Ἀλλ' οὐδὲν δύναται νὰ φθάσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ *Μεγάλου Θωμᾶ*, τοῦ περιωνύμου ναυκλήρου τοῦ Πλοίου Ἀριέλ, τοῦ κατ' ἐξοχὴν ναύτου, τοῦ κατ' οὐδένα τρόπον ἐννοοῦντος, τί κέρδος δύναται νὰ παρέξῃ ἢ ζηρᾶ, ὅστις συσσωματοποιούμενος μετὰ τοῦ πλοίου του, ὅπερ ἀπὸ τῆς κατασκευῆς του δὲν εἶχεν ἐγκαταλείψει, νομίζει φυσικώτατον χρέος του ν' ἀποθάνῃ μετ' αὐτοῦ· ἡ σκηνὴ καθ' ἣν σκέπτεται καὶ ἐκτελεῖ τὴν ἀπόφασίν του εἶναι ἡ ὠραιότατη τοῦ μυθιστορήματος. Ἡ ἀφ' ἐνὸς εὐχαρις, ἀλλόκοτος καὶ ἀστεία εἰκὼν τῶν προσώπων τούτων, καὶ ἀφ' ἑτέρου εὐγενής, ἀφοσιωμένη καὶ σεμνὴ ἐχρησίμειυσεν ὡς τύπος εἰς εἴκοσι τοιοῦτους χαρακτῆρας, οὐδεις ὅμως αὐτῶν προσήγγισε τὴν ἐντέλειαν τοῦ πρωτοτύπου. Εἰς τὸν *Πρωρέα* ἐπέτυχεν ὁ Κοῦπερ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τῆς ξηρᾶς, κατὰ τὴν ἐξεικόνισιν τῶν ὁποίων συνήθως δὲν ἐξέχει ἡ γραφίς του. Ὁ γηριὸς Ἄγγλος συνταγματάρχης Ὁβάρ, τόσῳ ἀστεῖος εἰς τὰς ἐντίμους καὶ πατριωτικὰς παραφορὰς του, ὁ ἀτρόμητος, φαιδρὸς καὶ μέθυστος Βοκρουτζόγ, ὁ ἀτίμος καὶ ἄπιστος Χριστόφορος Διλλέν, ἡ ζωνρᾶ καὶ κακεντρεχῆς Αἰκατερίνη, ἡ ὠραία καὶ περιπαθῆς Κισίλη, ἀπαρ-

τίζουσι στοὶν εἰκόνων, ὧν ὁ μὲν χρωματισμὸς εἶναι ἀρμονικώτατος, τὸ δὲ διάγραμμα λεπτότατον.

Τὸ μυθιστόρημα οἱ *Σκαπαρεῖς*, δημοσιευθὲν τῷ 1822, εἶναι τὸ πρῶτον δοκίμιον εἶδους ὅπερ βραδύτερον ἐμελλε νὰ πραγματοποιηθῆ μετὰ μεγαλητέρας ἐπιτυχίας. Πρῶτον ἤδη βλέπει τις παρ' αὐτῷ τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ θέσῃ κατέναντι ἀλλήλων δύο ταξεῖς πολιτισμοῦ, ἢ μᾶλλον τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἀγριότητα. Εἰς τοὺς *Σκαπαρεῖς* ἡ ἰδέα αὕτη παρίσταται ὡς ἀμορφος ὕλη θαυμασιῶς δὲ πραγματοποιεῖται εἰς τὸν *Τελευταῖον Μοχικὰν* γνωσθέντα τὸ 1826. Ὁ *Τελευταῖος Μοχικὰν* εἶναι τῷ ὄντι κατὰ τὸ πρωτότυπον, τὸ μέγεθος, τὴν χάριν, τὴν ζωηρότητα τῶν περιγραφῶν, τῶν χαρακτήρων, καὶ τοῦ δραματικοῦ διαφέροντος τὸ ὁμόζυγον τοῦ *Πρωρέως*, ἀπαρτίζων μετ' αὐτοῦ λαμπρὰν, δυάδα· ἴτως δὲ καὶ ἐξ ὅλων τῶν μυθιστοριῶν τοῦ Κούπερ ἢ μᾶλλον τοῦ συρμοῦ ἐν Εὐρώπῃ.

Ὁ Σατωβριὰν, ὃν ἀπαντᾷ τις ἀπανταχοῦ τῆς ὁδοῦ ἀνερχόμενος πρὸς ὅτι καλὸν ἐγράφη τὸν παρόντα αἰῶνα, εἶχε μυήσει ἡμᾶς εἰς τὰ νέα θέληττρα τῆς ὑπερωκεανείου ποιήσεως. Ἐσυζῶμεν μετὰ τῆς Ἀτάλις καὶ τῶν Νατοῦ (α), ὅτε ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Τελευταίου Μοχικὰν*, τοῦ *Λειμῶνος*, καὶ τῶν *Καθαροβρήσκων τῆς Ἀμερικῆς* ἐνεφανίσθη, ἀναπτύσσων ἡμῖν τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ ποικίλα, ἀλλ' ἀνέπαφα ἀκόμη πλοῦτη τοῦ αὐτοῦ μεταλλείου ἀφ' οὗ ὁ Σατωβριὰν ἀνορούξας μέγαν ὄγκον χρυσοῦ μᾶς τὸν ἐδώρησεν ἀφ' οὗ θαυμασιῶς ἐτόρυσεν αὐτόν.

Εἰ καὶ ὁ Κούπερ δὲν δύναται νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸν ἐνδοξόν πρόδρομόν του κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὴν τεχνικὴν καλλονὴν τῆς περιγραφῆς τῶν ἀγρίων ἠθῶν, ἴσως ἀναπληροῖ τὴν ποιητικὴν ταύτην ἐνδειαν διὰ περισσεύετας ἀληθείας. Οἱ ἀγριοὶ τοῦ Σατωβριὰν, Σάκτας, Ἀτάλα, Καλούτας Μίλα κλ. εἰσὶ δημιουργήματα ἐξόχου νοός, ἐνῶ οἱ ἀγριοὶ τοῦ Κούπερ διακρίνονται διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν καλλονῆς. Ὁ Ἀμερικανὸς μυθιστοριογράφος μᾶς παρουσιάζει αὐτούς,

(α) Ἀτάλα θαυμάσιον συγγραμμάτιον τοῦ ἐξόχου γαλλοῦ ἄλλοι περιγραφῆς Σατωβριὰν, ὡς καὶ οἱ Νατοῦ.

ὅποιοι ὑπὸ Θεοῦ ἐπλάσθησαν, γαλήνιοι συνάμα καὶ ἐμπαθεῖς, ἀγριοὶ καὶ βάρβαροι εἰς τὰς πράξεις των, λεπτόνοες καὶ ἀβρόφρονες εἰς τὰς ἐντυπώσεις των, κομποὶ τὸ ἀνάστημα, ἀλλόκοτοι τὴν ἐνδυμασίαν, σοβαροὶ καὶ γραφικοὶ τὴν γλώσσαν, θηριώδεις καὶ ἀνηλεεῖς πρὸς ἠττηθέντα ἐχθρὸν, φιλόξενοι, ἀπλοῖ, πανοῦργοι, ἀπιστοὶ, ἀμέριμοι, περισσότερον βασιλέων ἀλαζόνες, περιφρονοῦντες πᾶσαν ἄλλην ἐνασχόλησιν ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ τὴν θήραν, πειθόμενοι εἰς τὸ ὀρμέφυτον τῆς ἰδίας των φύσεως, ἥτις οὔτε διὰ τῆς νοητικῆς ἐργασίας καθηγνίσθη ἔτι οὔτε ὑπὸ τῆς σοφιστικῆς διεστράφη.

Ἀναγινώσκοντες τὰς μῦθιστορίας τοῦ Κοῦπερ παριστάμεθα εἰς ὅλα τὰ ποικίλα ἐπεισόδια τῆς γραφικῆς τῶν ἀγρίων ζωῆς βλέπομεν αὐτοὺς σεβομένους μὲν τοὺς γέροντας, πρὸς δὲ τὰς συζύγους αὐτῶν τρέφοντας στοργὴν γαλήνιον, ἀλλ' ὑπεροπτικὴν καὶ σκληρὰν, διότι εἰσὶ πεπεισμένοι περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἰδίου φύλου· βλέπομεν αὐτοὺς ἐν συμβουλῇ περίξ τοῦ πυρός, περίξ τοῦ πολεμικοῦ πασσάλου, ὅπου τὸ προσδεδεμένον θῦμα ὑβρίζει τοὺς δημίους του, εἰς μὲν τὴν θήραν ἐπιτηδέους καὶ ἀτρομήτους, εἰς δὲ τὸν πόλεμον ὡς ἰχνηλάτας κῦνας ἀκολουθοῦντας τὰ ἰχνη τῶν ἐχθρῶν. Παριστάμεθα εἰς τοὺς ἀγῶνάς των, εἰς τὰς θρησκευτικὰς των τελετὰς, εἰς τοὺς πολεμικοὺς των χορούς· τοὺς βλέπομεν βεβαμμένους διὰ ζωηροτάτων χρωμάτων, πεποικιλμένους διὰ πτερῶν καὶ τεμαχίων σιδήρου, κεκοσμημένους διὰ τῶν κομῶν τῶν ἠττηθέντων ἐχθρῶν, καὶ ὀπλισμένους διὰ τοῦ φοβεροῦ Τομαχώκ· τοὺς βλέπομεν τέλος ὅποιοις δύναται τις νὰ εἶδῃ πανταχοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Πηρισίοις τοὺς τελευταίους ἀπογόνους τῆς ἐξαλειφθείσης γενεᾶς.

Ὁ Chingachogooch, ὁ γηραιὸς ἀρχηγὸς τῶν Μοχικῶν, ὁ ἀτρόμητος ὠραῖος καὶ εὐγενὴς νέος Ἰνκάς, ὁ ἀγριὸς καὶ ἀπιστος Μαγούας· εἰσὶ χαρκατῆρες ὑπὸ καλλιτεχνικῆς χειρὸς διαγεγραμμένοι, χαρακτῆρες οἵτινες συνδεόμενοι μετὰ τοῦ γηραιοῦ συνταγματάρχου Μοσοῦρα καὶ τῶν δύο χαριεσσῶν θυγατέρων των. μετὰ τοῦ νέου ἀξιώματικοῦ Δουκιᾶν καὶ τοῦ σκαιοῦ πρωτοψάλτου Δαυὶδ Λαγάμμη, καθιστῶσι τὸν *Τελευταῖον Μοχικῶν* σύγγραμμα χαριέστατον καὶ περιεργότατον. Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐλκύνει τὴν προσο-

χὴν ἐν τῇ μυθιστορίᾳ ταύτῃ εἶναι ὁ Νάττυ-Βοῦμβο, τὸν ὁποῖον οἱ ἄγριοι καλοῦσιν Ὀφθαλμὸν τοῦ Ἰέρακος· εἶδος τι ἀμφίβιον οὕτως εἰπεῖν, μεταξὺ τοῦ πεπολισμένου καὶ ἀγρίου ἀνθρώπου, ἕτερον πρωτότυπον πλάσμα τοῦ Κοῦπερ, ἴσως μᾶλλον πρωτότυπον καὶ αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Θωμᾶ. Εἰς τοὺς Σκαπαρεῖς διέγραψεν ὁ Κοῦπερ τὴν εἰκὼν τοῦ Νάττυ-Βοῦμβο, ἐγγίζοντας τὸ γῆρας, καὶ ζῶντος ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα *δερμάτινον περιπόδιον*, ἀποσυρθέντος ὁμοῦ ἀπ' αὐτῆς ἕνεκα τῆς κλίσεώς του πρὸς τὴν μό-
 νωσιν καὶ τὴν ἐλευθερίαν. Εὐτυχῶς ὁμοῦ ἐπαναβλέπομεν τὸ πρό-
 σωπον τοῦτο εἰς τὸν *Τελευταῖον Μοχικὸν* πρωταγωνιστοῦν μετὰ
 τῆς δραστηριότητος ὠρίμου ἡλικίας. Εἰς τὸν *Λειμῶνα*, μυθιστο-
 ρίαν ἐκ τῶν καλλιτέρων τοῦ Κοῦπερ, ἐπανευρίσκομεν αὖθις τὸν
 Νάττυ-Βοῦμβο ἤδη γέροντα παρηκμακότα, ἀλλὰ πάντοτε πρω-
 τότυπον, καὶ καταστάντα ἀπὸ ἀτρομῆτου κυνηγοῦ, παγιδευτήν.
 Κολακευθεὶς ἀναμφιβόλως ὁ Κοῦπερ ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πρᾶ-
 δόξου τούτου χαρακτηρὸς ἀναλαμβάνει πάλιν ἐξ ἀρχῆς τὴν βιο-
 γραφίαν τοῦ ἐκ προτιμῆσεως ἡρώος του εἰς δύο μεταγενέστερα συγ-
 γράμματα, εἰς τὸν *Φορέα τῶν Δορκάδων* καὶ εἰς τὴν *Αἰμυνην*
Ὀρνάριο.

Μόνος ἔσκει ὁ χαρακτήρ οὗτος νὰ περιάψῃ εἰς τὸν Κοῦπερ τὴν
 αἰωνίαν δόξαν δημιουργικοῦ νοῦ.

(*Ἀκολουθεῖ*).

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΑΡΜΟΝΙΑΙ.

Β΄.

Ὅποια λάβα πυρπολεῖ τὰ ἀσθενῆ μου στῆθι !
Τὰς εὐτυχίας διατὶ τοῦλάχιστον ἠλίθι,
Ἵπὸ τὸν μαῦρον πέπλον τῆς δραπέτιδας δὲν κρύπτει;
Εἰς τὴν μανίαν τοῦ βορᾶ τὸ ἄνθος ὑποκύπτει.
Καὶ κίμπτεται ὁ ἀσθενὴς κλαδίσκος τοῦ λειμῶνος·
Ἄλλ' εὐτυχῆ! δὲν ἔχουσι συναίσθησιν τινά.
Εἰς τὰ σκληρὰ των τραύματα δὲν κατοικεῖ ὁ πόσιος,
Οὐδ' ἐγκαρδίας λαίλαπας ἀνέμνησις γεννᾶ.

—οοο—

Ποῦ σεῖς χρυσαῖ ἡμέραι μου, εἰς δύο δτε χεῖλη
Τὴν γλυκυτάτην ἐπιον τοῦ Ἔρωτος φιάλην,
Κ' ἐνῶ ἐμπρὸς μου ἦνοιγεν Ἐδέμ ὀλβία, πύλη,
Εἰς φλογερὰν ἐθέρμαινον τὸ στῆθος μου ἀγκάλην;
Μὴ μὲ κυκλοῦτε, φύγετε ἀθύρματα τοῦ χρόνου,
Ὡς δῶρα σᾶς ἐμίσησα ἀπαιτηλῆς χειρός.
Τάλας! νὰ ζήσω δύναμαι ἀμέτοχος τοῦ μόνου
Λειψάνου, ὅπερ ἄφησεν ἐπεικλῆς καιρός;

—οοο—

Γλυκεῖαι ἀναμνήσεις μου κυκλώσατέ με πάλιν!
Ἵπὸ τὰ ἄνοη κρύψατε τὸ τραῦμα τῆς καρδίας!
Κ' εἰς τὴν πικρὰν σα: τέρπομαι ὁ δυστυχὴς φιάλην,
Φυλάττουσαν τὸ ἄρωμα τῆς πρώτης ἀμβροσίας·

Ἡ ἀηδῶν δὲν κάθηται κ' εἰς τῆς δρυὸς τὰ φύλλα,
Ὅποταν εἰς τὸ βλέμμα τῆς δὲν φαίνεται λειψῶν!
Δὲν καταβαίνει εὐχρῆς ἢ πλάσις φιλομήλα
Κ' εἰς τὰ θολὰ ρυάκια μ' ἠδὺν κελχιδισμόν;

—οοο—

Ἠγάπησά, ὁ οὐρανὸς ἢ πλάσις τὸ γνωρίζει·
Τὸ ἄστρον ἐρωτήσατε τὸ ὑποτρέμον ὄτε
Τὰς πύλας τῆς Ἀνατολῆς ὁ ἥλιος φωτίζει,
Κ' οἱ μύριοι μαραίνονται τοῦ σκότους φωτοδόται.
Τὸ ἄστρον ἐρωτήσατε, τὸ ἄστρον τῶν ἐρώτων,
Ὅποιους ὄρκους ἤκουσεν, ὁποιους στεναγμούς·
Ὅτε τὴν φύσιν ἐντρομος, ἀμφίβολος ἠρώτων,
Μὴ δνεῖρα μαγεύουσιν εὐπίστους ὀφθαλμούς.

—οοο—

Εἰς πλάνην ἤμην ἄγνωστο; φωνὴ τὸ ὄχι κράζει.
Ὅχι συγχρόνως κράζουσιν ἐλπίδες ἰλαραί.
Τὸ στῆθος ὅπερ σήμερον ὀδυνηρῶς στεναρίζει
Ἔσως καὶ πάλιν τέρψωσι τερπναὶ παραφοραί.
Ἠρατὸν ἀντικείμενον τῆς συμπαθοῦς μου Μούσης
Σειρὴν ἥτις μ' ἐμάγευσας, σειρὴν ἀγαπητή.
Τῆς ἀλκυόνος ἄραγε τοὺς στεναγμούς θ' ἀκούσης;
Ἢτις τὸν οἶκτον σήμερον, τὸν οἶκτον ἐπαίτει;

—οοο—

Δὲν θέλω ὄχι δάκρυα τὸ ὄμμα σου νὰ χύσῃ.
Δὲν θέλω ἓνα στεναγμὸν τὸ στῆθος σου ν' ἀφήσῃ.
Δὲν θέλω; ὄχι, εὐτυχῆς ἂν ἐμελλον καὶ πάλιν
Μ' ἐν φίλημα ἐν δάκρυ σου γλυκὺ ν' ἀποσφογγίσω.
Ἄν ἡσθανόμην θλίβων σε τοῦ στῆθους σου τὴν πάλιν,
Καὶ ἓνα γλυκύν σου στεναγμὸν φιλῶν σε νὰ βροφήσω.
Ἄν ἐμελλον. . . ἀλλ' ὦ πικρὰ σιώπα ἀρμονία.
Μετὰ τοῦ χρόνου ἔρρευσεν καὶ πᾶσα εὐτυχία.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΣ.

Α'.

Κατηφιῖς καὶ χιονώδεις, ἡμέραι ἀσυνήθεις διὰ τὴν Ἑλλάδα παρήρχοντο καθ' ὅλον τὸ δωδεκαήμερον. Αἱ θερμάστραι ἀνέδιδον διηνεκῆ καπνὸν, καὶ αἱ συναναστροφαι καθίσταντο πολυπληθέστεραι. Ὁ Ἵμηττός ἐνεδύθη λευκότετον ἔνδυμα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων, ἔνδυμα πανηγυρικόν, ἔνδυμα χαρᾶς, ὡσεὶ συνεορτάζων μεθ' ἡμῶν τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως.

Μετὰ τὰ Θεοφάνεια ὁ Οὐρανὸς ἐγαληνίασε, ὁ Ἥλιος μειδιῶν ἀνεφάνη, καὶ αἱ θερμαὶ ἀκτῖνες τοῦ ἐξηφάνισαν τὸ χιονῶδες ἐπικάλυμμα τῶν οἰκιῶν.

Τότε καὶ αἱ Α. Μεγαλειότητες ἀπεφάσισαν νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν εἰς Χαλκίδα ἀναχώρησίν των, καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς θεωρήσωσι τὴν ἀποπέρατωσιν ἔργου ὠφελιμωτάτου καὶ ἀναγκαίου. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν καὶ πάλιν ἡ χιὼν μᾶς ἐχαιρέτισε, διαμένουσα εἰσέτι εἰς τὰ φαλακρά ὄρη μας.

Β'.

Τὸ ἐθνικὸν θέατρον κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐτιμήθη διὰ τῆς παραστάσεως τῆς Ζαῦρας, τραγωδίας τοῦ Βολταίρου, μεταφρασθείσης ἐμμέτρως ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἤδη ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Σχεδὸν ἅπαντα τὰ πρόσωπα κατὰ τὸ δυνατόν ἐπέτυχον, πρὸ πάντων ὅμως ὁ Κύριος Καπέλλας, ὁ πρωταγωνιστὴς οὗτος τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς. Ἄλλοτε ἰδόντες αὐτὸν παριστάνοντα τὸν Ἀριστόδημον τὸν ἐμέμφθημεν ὡς πολὺ θερμὸν, ἤδη ὁμως τοσοῦτον ἐπιτυχῶς τὸν Ὀροσμάνην ὑπεκρίθη, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τοῦς δι' αὐτὸν καταλλήλους ἐπαίνους, καὶ νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν ὅτι εἶε ὁ μόνος κατέχων ἕνεκ τῆς πείρας,

καὶ τῆς κλίσεως, τὴν τέχνην τοῦ ὑποκρίνεσθαι, ἢν εἰς πάντας δὲν βλέπομεν.] Δὲν λέγομεν ἐν τούτοις ὅτι εἶνε τέλειος· παρα-
 βαλλόμενος ὁμοίως πρὸς τὰ λοιπὰ πρόσωπα, τὰ ἀποτελοῦντα τὸ
 ἐθνικὸν θέατρον, μόνον ἴσως ἀντίπαλον δύναται νὰ ἔχη τὸν Κύρ.
 Μανοῦσον καὶ τοῦτον εἰς μόνον τὰ περιπαθῆ καὶ τρυφερά.

Καὶ πάλιν ἐπαλαμβάνομεν ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῆ περισσο-
 τέρα ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς προσοχὴ εἰς τὴν μόρφωσιν, καὶ γύμνασιν
 τῶν Ἑλλήνων ἠθοποιῶν. Λυπούμεθα βλέποντες ὅτι μετὰ τρι-
 σάρων μηνῶν ἀσκήσιν, ἡ αὐτὴ ἀπειρία ἀναφαίνεται. Πρέπει νὰ
 γίνῃ ἐκλογὴ προσώπων, νὰ ἀποβληθῶσι τὰ μὴ διδόντα ἐλπίδας
 μορφώσεως, καὶ νὰ προσληθῶσιν ἕτερα. Προσέτι ὁ Κύρ. Διδά-
 κτωρ τῆς Δραματικῆς νὰ μὴ παρατηρῆ ἀμέριμος τῶν ὑποκριτῶν
 τὰ λάθη, ἀλλὰ φερόμενος μετὰ τῆς δεούσης αὐστηρότητος νὰ
 διορθοῖ καὶ διδάσκη αὐτούς.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐπὶ σκηνῆς φανεισῶν κυριῶν, αἱ δύο ἐξ αὐ-
 τῶν ὡς καὶ ἄλλοτε ἐλέγομεν ἡ Κυρία Ἀργυρῶ, καὶ Κ. Ἀμαλία,
 κατὰ δεύτερον λόγον, δίδουσι σημεῖα προόδου. Ἐν τούτοις παρακα-
 λούμεν τὴν πρώτην νὰ μὴ ἐπερθῆ ὑπὸ τῶν ἐπιδαφιευομένων αὐτῇ
 ἐπαίνων, διότι, οἱ ἔπαινοι οὗτοι εἰσὶν δίκαιοι ἀναφερόμενοι πρὸς
 νεάνιδα ὑποδεικνύουσαν ὥραϊον μέλλον, καὶ ἔχουσαν ἀνάγκην
 ἐνθαρρύνσεως ἄλλως πρέπει νὰ νομίσῃ ἐκυτὴν εἰσεῖτι ὄλως ἀπείρον,
 ἐὰν ἐπιθυμῆ νὰ ἴδῃ τὸ μέτωπόν της ἐστεμμένον μετὰ τῆς ἀληθοῦς
 ἐπιτυχίας τὸν στέφανον. Λέγομεν δὲ ταῦτα, ἰδόντες αὐτὴν, κατὰ
 τὰς τελευταίας μάλιστα παραστάσεις, ἔχουσαν πολλὰς καὶ ἀπρο-
 δοκίτους ἐλλείψεις. Πρὸ πάντων δὲ συσταίνομεν αὐτῇ τὴν εὐκαμ-
 ψίαν τῆς φωνῆς της, ἧς δὲν πρέπει αείποτε τὸν αὐτὸν νὰ
 διατηρῆ τόνον. Ὁμιλοῦντες δὲ ἤδη περὶ θεάτρου καὶ ὑποκριτῶν
 ἐπαινοῦμεν καὶ τὸν Κύριον Κορτέσιον, ὅστις καίτοι εἰς τὰς κω-
 μωδίας τοσοῦτον θαυμάσιος, ὑπεκρίθη ἐπιτυχέστα ἐν τῇ Ζαίρᾳ
 πρόσωπον γέροντος, πρόσωπον περιπαθῆ, συγκινήσας ἅπαντας
 τοὺς θεατὰς του, καὶ μάλιστα τὰς εὐαισθητοὺς κυρίας, ὧν τινῶν
 ἀπέσπασε καὶ τὸ γλυκὺ καὶ τρυφερὸν δάκρυ. Προσέτι ὁ νεωστὶ
 προσληθὴς Γιαννακὸς ἐὰν ἐβοηθεῖτο περισσότερο ὑπὸ τῆς φωνῆς,
 ἤθελε περισσότερο ἐπιτύχει. Εἰς σκηνάς τινὰς ἐπιτύχεν

ἄρκοῦντως καὶ ἡ Κυρία Ἀμαλία. Τὸ μόνον, ὅπερ ἐξέπληξεν ἡμᾶς ἦτο καὶ ἡ ἐπιτυχία τῆς Πολυζένης, τῆς παριστώσης τὴν Φατίμην. Ἡ φωνὴ τῆς ἀντήχησε καθαρωτέρα, καὶ ἡ οὐμίλια τῆς ἦτον βραδυτέρα.

Γ'.

Ἄλλ' ἐξερχόμενοι ἤδη τοῦ θεάτρου, καὶ τὰς κυρίας αὐτοῦ ἐγκαταλείποντες, ἐρχόμεθα εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, εἰς τὴν ποιήσιν. Κλίνοντες δὲ πρότερον ἐνώπιόν τῆς σεβασμοῦ γόνου, τολμῶμεν νὰ λαλήσωμεν περὶ αὐτῆς, εἰς ἣν κατάστασιν ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκεται, περιφρονοῦντες τὰς προληπτικὰς ιδέας, καὶ τὰς δυσαρρασκείας τῶν ὑποθαλπόντων αὐτάς. Πρὶν δὲ προβῶμεν περαιτέρω, χάριν τῶν παρανοησάντων ἡμᾶς δίδομεν ἐξήγησιν τινα εἰς τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ ἐκτεθέντα. Εἶπομεν καὶ πάλιν λέγομεν ὅτι ὁ Σολωμὸς ὑπῆρξε ποιητὴς μέγας, καὶ ἴσως ὁ μέγιστος τῶν ἤδη ἐν Ἑλλάδι ζώντων. Ἄλλ' ὡς ἅπαντες οἱ μεγάλοι ποιηταὶ ἔγραψε καὶ μεγάλα ἔργα, ἔγραψε καὶ κατώτερα. Ἐγραψε τὸν Ἕμνον πρὸς τὴν Ἐλευθεσίαν, ὅστις τιμᾶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔγραψε καὶ τὸν Ἕμνον πρὸς τὸν Βῆρωνα, ὅστις οὐδ' εἰς τὸν γράψαντα περιποιεῖ μεγάλην ὑπόληψιν. Καὶ ὁ Τάσσος αὐτὸς, οὐτινος τὸ ὄνομα μετὰ θυμασμοῦ οἱ αἰῶνες ἐπαναλαμβάνουσιν ἔγραψε τὴν Ἐλευθερωμένην Ἱερουσαλήμ, ἥς ἡ φήμη ἀπέραντος, ἀλλ' ἔγραψε καὶ τὴν Ἀπακτηθεΐσαν, ἥτις συνετάρα μετὰ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Σορέντου. Προσέτι, πρὸς ἄρσιν πάσης περηννοήσεως καὶ πάλιν λέγομεν ὅτι τινὲς ἐκ τῶν Ἑπτανησίων, μάλιστα ὅσοι δὲν κτύπησαν νὰ μορφώσωσι τὴν καλαισθησίαν αὐτῶν εἰς τὴν σήμερον γραφομένην γλῶσσαν καὶ ὅσοι μετὰ ἐπιπολαιότητος καὶ προλήψεως ἐξετάζουσι εἰς καλὴν γλῶσσαν γραφομένης ποιήσεις θεωροῦσι ποιήσιν λέξεις βαρβαρικὰς καὶ χυδαίας. Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς δουλείας μας, ὡς ὁ ἱμᾶς τοῦ Πρακλέους πρέπει μετὰ τῆς δουλείας νὰ συγκαθῆ, καὶ ἡ ἐλευθερία νὰ λαλήσῃ τὴν μπροκτὴν αὐτῆς γλῶσσαν. Μέγα τὸ ἔργον ! ἀλλ' οὐχὶ μεγαλειότερον τῆς ἀναστάσεως νεκροῦ πρὸ δισχιλίων ἐτῶν περὶ τοῦ ἔθνους. Τὰ θεμέλια ἐρρίθησαν. Ἡ οἰκοδομὴ προχωρεῖ· πέτραι ἀγαμάντιναι

συγκροτούσιν αὐτήν, ἐκ τῶν ὠραίων τῆς ἀρχαίας γλώσσης προσλαμβάνομεναι μεταλλείων. Μόλις ἴσως κραταίως κεραυνός, μόλις εἰς Ὀμηρος, εἰ δύνατο νὰ διατείσῃ αὐτήν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατατυν-
 τρήσῃ. Ὁ τύπος ἤδη μίαν ἠμιλεῖ γλώσσαν, μίαν οἱ ἀπανταχοῦ
 λόγοι Εἴλληες, μίαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνακηρυσσόμενοι ἐξ ὅλης ἀλό-
 γων λόγων, καὶ ἴσως ἐκ μόνου τοῦ τῆς ἀμαθείας, ὀπισθοδρομι-
 κοί, οἱ τὴν γλώσσαν τῶν δυσκλειῶν αἰώνων εἰς θρόνον ἐλευ-
 θερίας ἀγωνιζόμενοι νὰ ἐγκαθιδρύσωσιν. Τίς δύναται νὰ ἀντιστῇ
 εἰς τόσον ὀρηκτικὸν χεῖμαρρον; Τίς δύναται νὰ προβάλλῃ κω-
 λύματα εἰς τὸν ροῦν του; ἐν τούτοις καθ' ἐκάστην ἀναφαίνονται
 ποιήματα γραφόμενα εἰς γλώσσαν ἀφόρητον καὶ ἐλεινήν· καὶ ὡς
 νὰ μὴ ἤσκει τοῦτο, οἱ γράφοντες αὐτὴν συκοφαντοῦσι καὶ τὸν
 δυστυχῆ τῆς Ἑλλάδος λαόν, ἐπονομαζόντες αὐτὴν δημοτικὴν.
 Τίς π. χ. ἤκουσε παρὰ τοῦ ἀμαθεστέρου ἀνθρώπου τὰς λέξεις
ἔβλιαξαν, ἀτμεγα, ξεσκλονῖδια, κτλ. Μάλιστα σήμερον τῶν
 Ἐπαρχιῶν ὁ λαός, ἐγκαταλείποντες τὸν τῆς Πρωτευούτης, καθ' ὅ-
 σον δύναται καὶ τὴν τσαύτας ἀνωμαλίαις περιέχουσαν τρίτην
 κλίσιν μεταχειρίζεται, καὶ τοὺς διαφόρους χρόνους τῶν ῥημάτων
 καταλλήλως ἐκφράζει, καὶ τὰ βιβλία τῆς παρελθούσης ἐποχῆς,
 ὡς τὸν *Ἐρωτόκριτον*, καὶ *Βερτόλδορ* ἀποτρύφεται, ὡς μὴ
 ἐννοῶν σχεδὸν αὐτὰ. Δὲν λέγομεν ἐν τούτοις ὅτι πρέπει νὰ γρά-
 φωμεν τοῦ Πλάτωνος καὶ Ξενοφῶντος τὴν γλώσσαν. Ὁ κόσμος
 ἤδη εἰς ἑτέραν διανοητικὴν κατὰστασιν εὐρίσκεται. Ἡ ἀπλότης
 καὶ ὀμαλότης τῆς συντάξεως εἶνε δυσκλόβητος. Ἄς προσπα-
 θῶμεν ὁμῶς νὰ μορφώσωμεν γλώσσαν πλουσίαν, εὐγενῆ, ἀνευ
 βρβαρισμῶν, ἀνευ χυδαῖσμων. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, καὶ
 ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μας κεῖται ὅλος ὁ πλοῦτος τῆς ἀρχαίας γλώσ-
 σης· πᾶν δὲ ὅ,τι αὐτὴ σιβεῖται μᾶς δίδουσιν αἱ νεώτεραι
 γλώσσαι. Μὴ καὶ οἱ ἀρχαῖοι αὐτοὶ δὲν ἐλάμβανον ξέναις λέξεσι,
 καὶ δὲν ἐπαρουσίαζον ὑπὸ μορφήν Ἑλληνικὴν; Ὁ *Παράδεισος*,
 ὁ *ἀκινάκης* κτλ. δὲν εἶνε ἀλλότρια;

Μετὰ τὰς γενικὰς ταύτας παρατήσεις ἐκφράζομεν τὴν γνώμην
 μας περὶ τῶν τριῶν νεωστὶ ἐκδοθέντων ποιημάτων ἐπικαλου-
 μένων τοῦ μὲν α. ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ, τοῦ β'. ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΟΙΞΙΣ

καὶ τοῦ γ'. πάλιν ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ: τῶν μὲν πρώτων δύο γραφέντων εἰς τὴν δημοτικὴν καλουμένην γλῶσσαν, τοῦ δὲ τρίτου εἰς τὴν γραφομένην. Οἱ πρώτοι στενάγμοι ὑπὸ τοῦ Κυρ. Ἀν. Μανούτου γραφέντες εἶνε συλλογὴ διαφόρων ποιήσεων, κατὰ διαφόρους καιροὺς ποιηθεισῶν καὶ εἰς διάφορα μέτρα. Ἰπάρχουσιν ἐν αὐταῖς ἀτμᾶτιά τινα δεκατετράστιχα (sonetti) ἀξιολογώτατα, καὶ ἀρετὴν βραβεύθησαν μαρτυροῦντα, καὶ ποιητικὴν δύναμιν οὐχὶ μικράν. Πολλὰ μάλιστα ἐκτὸς τῆς γλώσσης οὐδὲν ἕτερον ἔχουσιν ἔλλειμμα. Ἀφελέστατον προσέτι καὶ τὸ ἄσμα τὸ ἐπονομαζόμενον ὁ ψαρᾶς καὶ ἡ βαρκούλα του.

Φύσα, φύσα ζεφυράκι
 Μὲ φτερούγα δροσερή.
 Φύσα, φύσα τὸ πανάκι
 Τῆς βαρκούλας μου καὶ σέ.

ἤρατον καὶ ἐνθουσιαστικὸν καὶ τὸ ἐν εἴδει μελοδράματος ποιῆμα τὸ ἐπικαλούμενον, ὁ Ἡρωϊκὸς θάνατος τῆς Δέσπως καὶ τῶν Νυμφᾶδων της, ἐξ οὗ φέρωμεν τοὺς ἐπομένους στίχους.

Εἶν' ἐνδοξος ὁ στέφανος ἡ ἐλευθερία ἄν τὸν πλέχη
 Στοῦ νικητοῦ τὸ μέτωπο πόσο λαμπρὰ θὰ στέκη!..

Μὲς τὰ σπλάγγνα τοῦ Τούρκου σπαθί μου
 Αἶμα πιέ, καὶ ποτὲ μὴ χορτάσης.
 Καὶ σὺ χέρι εἰς τὸ φόρο ἄν δειλιάσης
 Μήτε ὁ τάφος γὰ μὴ σέ δεχθῇ.

Πιστεύομεν δὲ ὅτι πάντες θέλουσιν ἐνθρῶναι τὸν ἀναραινόμενον ἤδη ποιητὴν τοῦτον διὰ τῆς γενναίας συνδρομῆς των καὶ εἰς ἕτερα ἄξια λόγου ἔργα.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἄνοιξις εἶνε καὶ αὕτη συλλογὴ διαφόρων ποιημάτων, ἐκδοθέντων ἐν Πάτραις ὑπὸ τινος Π. Σ. Συνοδινοῦ. Προσωπικῶς μὲν τὸν ποιητὴν δὲν γνωρίζομεν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἔργων του ὑπελάβομεν ὅτι θὰ ἦνε εἰσέτι νεανίας. Ἄν δὲν ἠπατήθημεν εἰς τὴν περὶ ἡλικίας ιδέαν μας ὁ ποιητὴς διδεδίχαται κηλιτέρων ἔργων. Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ περὶ τοῦ

τρίτου, ὅτινος οἱ στεναγμοὶ εἶνε ἐνίστα θερμοί, καὶ μαρτυροῦσι καρδίαν ὀδυνώσαν, ἀλλὰ δὲν εἶε ποιήσεως ἰσχυρᾶς ἀπαυγάματα.

Δ'.

Ἀφίοντες ὀπίσω τὴν φιλολογίαν καὶ ποίησιν, διευθύνομεν τὸ πηδάλιον πρὸς τὸν κόσμον. Ἐὰν ἐγνωρίζομεν ὅτι αἱ ἀναγνώστριαί μας κρέσκονται εἰς τὰ πολιτικά, ἠθέλομεν λαλήσει εἰς αὐτὰς περὶ τοῦ διαδόχου, καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ γνωρίζοντες ὅπως τὸ ὠραῖον φύλλον δεικνύει πρὸς τὰς ἐφημερίδας ἀδιαφορίαν, ὁμιλοῦμεν περὶ πανηγύρων, ὅπου βεβαίως περιχαρᾶς πετᾶ, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας των πολλακίς ἀναμιγνύει εὐχὰς ἐν τῇ νυκτερινῇ προσευχῇ του. Κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Ἰανουαρίου, καίτοι ἀντιλεγούτης τῆς Αὐγῆς, μέλλει νὰ τελεσθῇ ἐν Ναυπλίῳ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπὴς πανήγυρις. 100,000 δραχμὰ δι' αὐτὴν ὠρίσθησαν. Μέλλει νὰ ἐορτασθῇ ἡ εἰκοσιπενταετηρὴς τῆς βσιλείας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ προπαρασκευαί πρὸ πολλοῦ ἤρξαντο. Πολλοὶ οἱ κλητοί. Εὐτυχεῖς ὅσοι δυνθῶσι νὰ ἀπολαύσωσι τῆς ὠραίας ἐκείνης θέας, καὶ μάλιστα δωρεάν. Διὰ τὴν νὰ μὴ εἰμεθα πάντες; Βουλευταὶ Γερουσιασταί, καὶ Ἱπουργοί;

Ὡς μανθάνομεν μέλλουσι καὶ μεταβῶσιν εἰς Ναύπλιον καὶ οἱ Ἕλληνας ὑποκριταί, κήρυοι καὶ κυρίαί.

Μέλλει καὶ πάλιν τὸ Νεῦπλιον, ἐπὶ μίαν ἴσως ἑβδομάδα, νὰ ἀπολαύσῃ τῆς Προτευσούσης τῆς τιμᾶς καὶ προνομίας, καὶ νὰ λαμπροῦθῃ ὑπὸ τῆς παρουσίας τοῦ ἀνακτος, ὃν εἶδε νεανίαν δεκαοκταετῆ, εὐρωστον, ὠραῖον, πατρῶντα τὰς γελῶσας παραλίας του, καὶ μετ' ἀνεκφράστων ἐπευφημιῶν ἐχαιρέτισε τὴν ἔλευσίν του.

ΑΣΤΕΙΑ.

— Εἰς ἀρχαῖόν τι δράμα τοῦ Ἰταλικοῦ θεάτρου, ὁ Ἀρλεκίνος μονομαχεῖ μετὰ τοῦ Σακριπάντου. Ὁ Σακριπάντης ἐκκομβόνηται, καὶ προτείνει νὰ κάμη τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἀντίπαλός του. Ἄλλ' ὁ Ἀρλεκίνος ἀποποιεῖται φοβούμενος καταρροῖν. Καθ' ἣν στιγμήν ἐπρόκειτο νὰ συμπλακῶσι, λέγει εἰς τὸν Σακριπάντην διὰ τρεμούσης φωνῆς. «Σὲ συμβουλεύω νὰ παραδοθῆς.— Δὲν πηραδίδομαι.— Δὲν θέλεις; καλὰ! ἐγὼ εἶμαι γενναϊότερός σου, καὶ παραδίδομαι.»

· Εἰς Ἐπαρχιακόν τι Θέατρον τῆς Γαλλίας νεᾶνις τις ἐμελλε ν' ἀναβῆ κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς σκηνῆς· ἀμ' ἀνεσύρθη τὸ προσκηνίον, προσελθούσα ἡ μήτηρ της, λέγει πρὸς τοὺς θεατάς· «Ἐπειδὴ ἔχομεν συναναστροφὴν ἀπόψε εἰς τὴν οἰκίαν, σᾶς παρακαλεῖ ἡ θυγάτηρ μου νὰ τῆς ἐπιτρέψητε νὰ εἰπῆ πρώτη τὸ μέρος της, διὰ ν' ἀναχωρήσῃ πρὶν τῶν ἄλλων ν.»

Γάλλος τις ἀξιωματικὸς πληγωθεὶς εἰς τὸν μηρὸν μετηνέχθη εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπου προσεκλήθησαν οἱ ἰατροί. Ἀφοῦ ἐπὶ ὀκτὼ ὅλας ἡμέρας ἐβασάνισαν τὸν δυστυχεῖ ἀξιωματικόν, σκαλιζόντες διὰ τῆς μύλης τὸν μηρὸν του, τοὺς ἠρώτησεν οὗτος· — ἀλλὰ τί λοιπὸν ζητεῖτε, ἐξοχώτατοι, τότες ἡμέρας εἰς τὸν μηρὸν μου; — τὴν σφαῖραν, ἣτις σ' ἐπλήγωσεν, ἀπήντησαν οὗτοι. — Διάβολε! καὶ δὲν τὸ ἐλέγετε, φίλοι μου προτήτερα; τὴν ἔχω εἰς τὸ θυλάκιόν μου.

Ἡ ἀγνοία. Τριῶν εἰδῶν ἀγνοοιοὶ ὑπάρχουσι· νὰ μὴ γνωρίζωμεν τίποτε· νὰ γνωρίζωμεν κακὰ ὅτι γνωρίζωμεν· καὶ νὰ γνωρίζωμεν ἄλλο παρ' ὅ,τι πρέπει νὰ γνωρίζωμεν.

Σκυτεὺς τις Ἄγγλος, ὅστις προσέτι ἐπηγέλλετο τὸν θρηγυρῶν εἰς τὰς ἐνταφιάσεις, ἐπισκέφθη ἡμέραν τινα ἕνα τῶν φί-

λων του, και τῷ εἶπε α Θωμᾶ, κάμε μου μίαν ὑπηρεσίαν. — Ποίαν; — Νὰ κλαύσης σὺ σήμερον ἀντ' ἐμοῦ εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ ἐμπόρου Γεωργίου. — Καὶ διατί δὲν ὑπάγεις ὁ ἴδιος; — Διότι, ἐν συνείδησει δὲν δύλαμαι νὰ κλαύσω σήμερον! ἀπέθανεν ἡ γυνὴ μου σήμερον τὸ πρῶτ.

— Χωρικός τις Ἰταλὸς ἐμέμφετο σύζυγόν τινα, ὡς μὴ δεδμενον ὑπὲρ τῆς γυναικὸς του, ἣτις εἶχεν ἀποθάνει. α Πρὸς τί ὄφελος, εἶπεν ὁ σύζυγος. Ἡ γυνὴ μου εἶνε ἢ εἰς τὸν Οὐρανὸν ἢ εἰς τὸν Ἄδην. Καὶ ἂν μὲν ἦνε εἰς τὸν Οὐρανόν, δὲν ἔχει ἀνάγκην παρακλίσεων, ἂν δὲ εἰς τὸν Ἄδην δὲν ὑπάρχει ἐλπίς ἀπαλλαγῆς. — Ἄλλ', ἀποκρίνεται ὁ χωρικός, πιθανόν νὰ μείνη εἰς τὸ καθαρτήριον διακόσια ἢ τριακόσια ἔτη. — Ἄ! καὶ τότε, εἶπεν ὁ σύζυγος, εἶνε ἀνωφέλες· γνωρίζω τὴν γυναῖκα μου· εἶνε ἰσχυρογνώμων· θὰ θελήσῃ ἐκεῖ νὰ περάσῃ τὸν χρόνον της.

— Ὄταν ὁ στρατάρχης Φερτέ κατεδίκαζέ τινα εἰς κρέμασμα, συνείθιζε νὰ τῷ λέγῃ. — Μὴ τὴν πίστιν μου ἢ ἐγὼ ἢ σὺ θὰ κρεμασθῆς. Τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἔκαμε καὶ πρὸς τινα κατάσκοπον, συλληφθέντα παρὰ τῆς προφυλακῆς τοῦ στρατοῦ του. Ὅτε δὲ ἐμελλον νὰ ὀδηγήσωσι τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν καταδίκην, ἐζήτησεν οὗτος νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν στρατάρχην, καὶ τῷ εἶπεν· Γενναϊότατε· ἐνθυμήθητε τί μοῦ εἶπετε, ὅτι ἢ ἐγὼ ἢ σεῖς θὰ κρεμασθῆτε. Ἐπεθύμουν νὰ μάθω ἐὰν ἐπιθυμῆτε σεῖς νὰ κρεμασθῆτε· ἂν δὲν θελήσετε, βλέπω ὅτι πρέπει νὰ θελήσω ἐγὼ ο. Ὁ Στρατάρχης κινθθεὶς εἰς γέλωτα, ἀπέλυσε τὸν κατάσκοπον.

Ο ΜΑΖΕΠΠΑΣ.

(Συνέχεια, ὄρα προηγουμένον φυλλίδιον).

8.

Πολλοὶ ὀφθαλμοὶ ὑπάρχουσι διὰ τοῦ ἐραστάς· οὕτω ὑπῆρξαν καὶ δι' ἡμᾶς — εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ὁ διάβολος ἐπρεπε τοῦλάχιστον νὰ ᾔηνε εὐγενής· — ὁ διάβολος! πιθανόν νὰ τὸν κατηγορῶ ἀδίκως· ἴσως ἦτο ἔργον ἀπαιτίου τινός ἀγίου, ὅστις ἀηδιάσας τὴν ὀκνηρίαν τοῦ, ἐξέγυσε ἐφ' ἡμῶν τὴν Ἰσραὴν τοῦ χολῆν. — Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ὠραίαν τινὰ νύκτα, κατάσκοποι ἐνεδρεύοντες, μᾶς ἀνεῦρον καὶ μᾶς συνέλαβον ἀμφοτέρους. Ὁ Κόμης ἦτο πλέον ἤ ὠργισμένος· — ἤμην ἀσπλος· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κορυφῆς μᾶς ἔδυνον εἰς τὴν χαλυβόσκεπῆς, τί ἤθελον δυνηθῆ ἐναντίον τοῦ ἀριθμοῦ των; — Ἦμην πλησίον τοῦ πύργου των, μακρὰν τῆς πόλεως καὶ πάσης βοήθειας, καὶ σχεδὸν ἦσαν χράγματα· ἐνόμισα ὅτι εὐάριθμοι ἦσαν αἱ μέλλουσαι στιγμαὶ μου, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε πλέον ἄλλος ἥλιος ἀνατεῖλαι δι' ἐμέ· ἀφοῦ ἀπέτεινα δέσπιν τινα πρὸς τὴν ἀεικάρθενον, καὶ πρὸς ἓνα ἢ δύο ἀγίους ὡταύτως, παρέδθην εἰς τὴν εἰμαρμένην μου, καὶ με ὠδύνησαν εἰς τὴν θύραν τοῦ πύργου· οὐδέποτε ἔμαθον τί ἀπέγεινεν ἡ ὀχρεσία· ἔκτοτε αἱ τύχη μᾶς ἐχωρίσθησαν. Μεγάλη ἦτο, καθὼς βεβαίως ἐνοεῖτε, ἡ ὀργὴ τοῦ ἀλαζδῆος κόμητος Παλατίνου, καὶ διὰ αἰ ἀναμφισβόλως· ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων τὸν καθίστα μανιώδη, ἦν ὁ φόβος μὴ τὸ συμβᾶν ἐκεῖνο ἐπαρρέασθαι τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ γενεαλογίαν· ἐξίστατο βλέπων ἐντετυπωμένην τοιαύτην κελίδα ἐπὶ τῶν παρασῆμων του, αὐτοῦ, τοῦ εὐγενεστέρου τῆς γενεᾶς του. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο εἰς τοῦς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὁ πρῶτος τῶν ἀνθρώπων, ἐνόμιζεν ὅτι ἦτον ἐπίσης τοιοῦτος καὶ εἰς τῶν ἄλλων τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ μάλιστα εἰς τοῦς ἰδικούς μου. Διάβολε! τοιαύτην ὕβριν ἐκ μέρους ἀκολούθου! Ἐ! ἂν ἤμην κανεὶς βασιλεὺς, ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῆ τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' εἰς ἄθλιος ἀκόλουθος! — ἐνόησα, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω τὴν λύπην μου.

9.

— α φέρετε τὸν ἵππον ! — Προσῆχθη ὁ ἵππος· ἦτον ὠραῖον τῆ ἀληθεία ζῶον ταρταρικὸς κέλκς, τῆς Οὐκραϊνικῆς φυλῆς, ὅστις ἐφαίνετο ἔχων ἐπὶ τῶν μελῶν του τὴν ταχύτητα τοῦ νοός· ἀλλ' ἄγριοι, ἄγριοι, ὡς ἄγρια δορκὰς, ἀδάμαστος ἕως τότε, οὔτε χαλινὸν οὔτε πτερνιτῆρα ποτὲ ὑπομείνας· εἶχε συλληφθῆ μόλις τὴν προτεραίαν. Χρμετιζόν, ἀνωρθωμένην ἔχον τὴν χαίτην του, ὑπερηφάνως, ἀλλὰ μάτην ἀνθιστάμενον, ἀφρίζον ἐξ ὀργῆς καὶ τρόμου, τὸ τέκνον ἐκεῖνο τῆς ἐρήμου φέρεται ἐνώπιόν μου· με προ-δέουσιν ἐπὶ τῶν νώτων του οἱ ἀνάνδροι ἐλείνοι δοῦλοι· με δεσμεύουσιν ἐπ' αὐτῶν δι' ἄλλεπαλλήλων δεσμῶν, καὶ ἀφίνοντές το ἐπειτα ἐλεύθερον, τῷ καταφέρουσιν αἰφνιδίως πληγὴν μάλιστα : — Ἐμπρός ! — ἔμπρός ! — καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς πετώμεν ! — Ὀλιγώτερον ταχεῖς καὶ ὀλιγώτερον ὀρηκτικοὶ εἶνε οἱ χεῖμαρροι.

10.

— Ἐμπρός ! — ἔμπρός ! Δὲν ἀνέπνεον πλέον· — δὲν εἶδον πόθεν εἶχον κατακυλισθῆ· μόλις ὑπέφωσκεν ἡ ἡμέρα, καὶ αὐτὸς ἀφροσκαπῆς ἐπέτα. Ἐμπρός ! — ἔμπρός ! — Οἱ τελευταῖοι ἀνθρώπινοι φθόγγοι, τοὺς ὁποῖους ἤκουσα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξετοξεύθη τὸσον μακρὰν τῶν ἐχθρῶν μου, ἦσαν οἱ ἄγριοι καγχασμοὶ, τοὺς ὁποῖους ἐξέπεμπε τὸ σκυλογόγιον ἐκεῖνο, καὶ ὁ αἶμας προσήγαγεν εἰς τὰ ὦτα μου. Μανιώδης ἐξέσπασα τὴν κεφαλὴν μου καὶ ἐθραυσα τὸ σχοινίον τὸ συνδέον τὸν τράχηλόν μου μετὰ τῆς χαίτης τοῦ ἵππου ἐν εἶδει γαλινοῦ, καὶ ἡμειγειρόμενος μετὰ σπαμωδικῶν προσπαθειῶν τοῖς ἀπέστειλον ὠρυόμενος τὴν κατάραν μου· ἀλλ' ὁ θεοῦπος τῶν βημάτων τοῦ ἵππου μου, ἡ κεραυνοβόλος ταχύτης τοῦ καλπάζματός του, τοὺς ἐμπόδισαν ἴσως νὰ μ' ἀκούσῃ· με λυπεῖ νὰ τὸ συλλογίζωμαι· θὰ ἐθλιβόμην μανθάνων ὅτι δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνταποδώσω εἰς αὐτοὺς τὴν ὕβριν· ἀλλὰ τὴν ἀπέδωκα κάλλιστα βραδύτερον· ἐκ τοῦ πύργου ἐκεῖ-

νου, τῆς κινητῆς γεφύρας του, τῶν ὀχυρωμάτων του, οὐδὲ λίθος σώζεται πλέον σήμερον, οὔτε τάφρος, οὔτε φραγμὸς, οὔτε εἰς τοὺς ἀγρούς του μία σπιθικὴ χόρτου, ἐκτὸς τοῦ αὐξάνοντος ἐπὶ μέρος τινὸς τοίχου, ἐφ' ἧς θέσεως ὑπῆρχεν ὁ λίθος τῆς ἐστίας· ἴσως πολλάκις διέλθετε ἐκεῖθεν χωρὶς νὰ ὑπωπτεύσητε ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ποτὲ φρούριον· εἶδον τὰ πυργία του καίόμενα, τὰς ἐπάλλξεις των σχιζομένας καὶ δικρήγνουμένας, καὶ τὸν ἀναλελυμένον μύλυθρον κατὰρρέοντα ὡς βροχὴν ἀπὸ καιομένου καὶ μελανοῦ στεγασματος, οὔτινος τὸ πάχος, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνθεξῆ εἰς τὴν ἐκδικησίην μου. Κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην ἡμέραν καθ' ἣν παραδοθεὶς παρ' αὐτῶν εἰς τὸν θάνατον, εἶχον ἀποπτῆ ὡς ἀκτὶς ἀστραπῆς, δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ προῖδωσιν ὅτι ἤθελον ἔλθει ποτὲ μετὰ δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν ἱππικοῦ νὰ εὐχαριστήσω τὸν κόμητα διὰ τὴν ἀνάγωγον αὐτοῦ ἱπποδρομεῖαν. Ἀχρεῖον παιγνίδι μ' ἐπαίξαν τότε, ὅτε μ' ἔδωκαν ἄγριον ἵππον ὀδηγὸν καὶ μὲ προσέδεσαν ἐπὶ τῆς ἀφροσκεποῦς πλευρᾶς του· τοῖς ἐπαίξα κ' ἐγὼ ἐν ἀντάξιον τοῦ ἰδικοῦ των, — διότι ὁ χρόνος ἐπὶ τέλους ἐξισοῖ τὰ πάντα· ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν νὰ δράζωμεν τὴν εὐκαιρίαν, καὶ οὐδεμίαν ἀνθρωπίνην δύναμιν, ἐκτὸς ἂν ἐπῆλθεν ἡ συγγνώμη, δύναται νὰ διαφύγῃ τὰς ἐπιμόνους ἐρεῦνας, καὶ τὰς μακρὰς προσδοκίας τοῦ ἐπωάζοντος ὡς θησαυρὸν τὴν ἀνάμνησιν ὕβρεως.

11.

Ἐμπρός! ἔμπρός! Ὁ κέλης μου κ' ἐγὼ ἱπτάμεθα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, ἀφίνοντες ὀπισθεν ἡμῶν πᾶσαν ἀνθρωπίνην κατοικίαν· ἐσχίζομεν τὸν αἰθέρα ὡς τὰ μετέωρα ἐκεῖνα, τὰ διατρέχοντα τὸν οὐρανὸν, ὅτε μετ' αἰφνιδοῦ κρότου ἐπέρχεται τὸ βόρειον σέλας διαλύον τὴν νύκτα· οὔτε πόλεις, οὔτε χωρία εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν, ἀλλ' ἄπειρος καὶ ἔρημος πεδιάς, λήγουσα ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος εἰς μέλαν τι δάσος· καὶ ἐκτὸς τῶν ἐπάλλξεων φρουρίων τινῶν, ἀνεγεθθέντων ἄλλοτε κατὰ τῶν Ταρτάρων, ἅτινα διέκρινον μακρὰν ἐπὶ τῶν ὕψωμάτων, οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔγχο· ἔβλεπον τὸ παρελθὸν ἔτος τουρκικὸς στρατὸς εἶχε διέλθει διὰ τῶν

τάπων ἐλείπει, καὶ ὅπου ὁ σπαχῆς ἐνετύπωτε τὴν ὀκλήν τοῦ ἵππου
 σου, ἡ γλῶττα φεύγει τὸ αἰμοβαρές ἔδαφος. Ὁ οὐρανὸς ἦτο βα-
 ρύς, σκοτεινός, λευκόραιος, καὶ ὑπόκωφός τις. ἀπὸ ὑπέπνευ μετὰ
 στενεγμῶν, πρὸς οὐδὲ πάλιν ἐπεθύμουν ν' ἀναμιξῶ τοὺς ἰδικούς
 μου. — ἀλλὰ μακρὴν, μακρὰν, παραφερόμενος ὑπὸ τῆς ταχύτητος
 τοῦ δρόμου μου, οὔτε νὰ στενάξω οὔτε νὰ παρακαλέσω ἠδυνάμην.
 Φρόντος ἰδρόφτος ψυχροῦ ἔρρεον ἐκ τοῦ μετώπου μου ἐπὶ τῆς
 ἀκρωθωμένης χαίτης τοῦ ἵππου, ὅστις ἐφριμίστην ἀδιακόπως ἐκ
 μανίας καὶ φρίκης, ἐξοκλουθῶν τὴν ταχεῖαν αὐτοῦ πτέρην. Ἐραν-
 ταζόμεν ἔνοιτε ὅτι ἤθελε μετριάσει ὅσον οὕτω τὴν ταχύτητα τῆς
 πορείας του· ἀλλ' οὐκ· τὸ ἐλαφρὸν βάρος τοῦ σώματός μου ἦν
 μηδὲν εἰς τὴν ὀργισμένην ρώμην του· δὲν ἦτο δι' αὐτὸν, ἡ κέν-
 τρον τι μάλλον, καὶ ἑκατόν κίνημά μου, δι' οὗ προσεπάθουν ν'
 ἀπαλλάξω τὰ ἐξωγκνημένα μου μέλη ἀπὸ τὴν ὀδυνηρὰν των περι-
 φριξέν, πῶξανε τὸν μανίαν του καὶ τὸν τρόμον του· ἀπεπειράθην
 νὰ φωνάξω· — ἦτο ἀσθενὴς καὶ ταπεινὴ ἡ φωνή μου, οὐχ' ἦτο
 του ὅμοιος· τὸν ἔκαμνε ν' ἀντικριτᾶ, ὡς ἂν ἐπλήσσειτο διὰ μά-
 στιγος, καὶ εἰς ἑκάστον φθίγγον μου ἀνεπίδα ὡς ἂν αἰφνῆδως
 σάλπιγγος ἤχος ἀντήξει εἰς τὸ οὐς του· τὰ δεσμά μου ἐν τού-
 τοις εἶχον βραχὴ μετὰ τὸ αἷμά μου, ὅπερ ἔρρεον ἐκ τῶν μελῶν μου,
 καὶ ὁ φάρυγξ μου διεκαίετο ὑπὸ δίψης καυστικωτέρης του πυρός,

12.

Ἐρθίσταμεν εἰς τὸ ἄγριον δάσος. — Τοσοῦτον ἦτο εὐρύ, ὥστε
 πρὸς οὐδὲν μέρος ἠδυνάθην ν' ἀνκαλύψω τὰ ὄριά του. Ἐνθεν
 κακείθεν ὑψοῦντο ἀρχαῖα καὶ ρωμαλέα δένδρα, ἅτινα δὲν ἤθελον
 θυνηθῆ νὰ λυγίσωσιν οὔτε οἱ ὀρμητικώτεροι ἀπὸ τῶν ἐρημιῶν
 τῆς Σιθερίας πνέοντες ἄνεμοι, καὶ κατὰ τὴν διάβηκιν αὐτῶν ἀπο-
 γυμνοῦντες τὰ δάση τοῦ φυλλώματός των· ἀλλ' ὀλιγάριθμα ἦσαν
 τὰ δένδρα ἐκεῖνα καὶ τὸ διαχωρίζον αὐτὰ διάστημα ἐπληροῦτο
 ἐπ' ἀπειρον ὑπὸ νεκρῶν καὶ βραχίνων δενδρυλλίων, εὐρισκομένων
 τότε εἰς ἅπασαν τὴν παρυτέλειαν τῆς ἐτσίσης αὐτῶν στολῆς. Ἦ-
 σαν δὲ μακρὰν εἰσαὶ αἱ φθινοπωρινὴ ἐκεῖναὶ νύκτες, αἵτινες ἐπι-

φέρουσι θίνκτον εἰς τὰ φύλλα τῶν δασῶν, καὶ διασκορπίζουσι αὐτὰ χρωματισμένα μ' ἄψυχόν τι ἐρυθρὸν χρῶμα, ὅμοιον πρὸς τὸ πεπηγὸς αἷμα τῶν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μαχη; μεινάντων σωμάτων, ὅταν μικρὰ χειμερινῇ νύξ ἐπύχωσεν ὄλας τὰς ἀτάφους ἐκείνας κεραλάς, καὶ τὰς ἐσκήρυνε τοσοῦτον, ὥστε τὸ ῥάμφο; τοῦ κόρακος μάτην ἀγωνίζεται νὰ διαπεράσῃ τὰς παγωμένας τῶν παρειάς· ἦτον ἀπέραντον καὶ ἀγριον δάσος, διεσπαρμένας ἔχον τῆδε κακεῖτε ποῦ μὲν καστανίαν τινά, ποῦ δὲ βρωμαλέαν δρῦν, ποῦ δὲ εὐρωστον πύκην, ἀλλ' εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, — εὐτυχῶς δι' ἐμέ, καθότι ἄλλως ἤθελον εὐρεθῆ εἰς πολλὰ κακὴν κατάστασιν. — Οἱ κλάδοι ἐκάλυπτοντο ἐνώπιον ἡμῶν χωρὶς νὰ μὲ σχιζῶσι· καὶ εἶχον ἄλλως τε τὴν δύναμιν νὰ ὑποβρέω τὰς πληγὰς μου, αἵτινες εἶχον ἤδη οἰλωθῆ ὑπὸ τοῦ ψύχους. Τὰ δευτῆρά μου μ' ἐπροϋλάσσαν ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς πτώσεως· διωλισθήσαμεν ὡς ὁ ἄνεμος διὰ τοῦ φυλλώματος, ἀφίροντες ὀπισθεν ἡμῶν καὶ θάμνους καὶ θένδρα καὶ λύκους· τὴν νύκτα τοῦ ἤκουσα ἀκολουθοῦντας ἡμᾶς κατὰ πόδα· ἤκουσα ἀντιχοῦν ὀπίσω τῶν πτερυγῶν ἡμῶν τὸ κάλπασμά των, ὅπερ ἐξάτλει τὴν λύσαν τοῦ ἰχθυοῦ κυνὸς καὶ τὸ πῦρ τοῦ κυνηγοῦ· ὅπου καὶ ἐν ἐπηρεύθημεν μᾶς ἠκολούθησαν, καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τοῦ ἡλίου τὴν ἀνατολήν μᾶς ἀφῆκαν. Τὰ χαράγματα τοὺς εἶδον ὀπισθεν ἡμῶν μόλι; ἔνα σχοῖνον ἀπέχοντα; ἀκολουθοῦσάς μας κατὰ μικρὰν σειρὰν διὰ μέσου τῶν δασῶν, ὅποι; τὴν νύκτα εἶχε προεβάλλει τὸ οὖ; μου ὁ κρότος τῶν λαθραίων βημάτων των, αἵτινα συνιτάραττον τὰ φύλλα· ὦ! τί δὲν ἤθελον δώσει τότε, ὅπως δυναθῶ, ὀπλισμένος μὲ ξίφος; ἢ λόγχην, ν' ἀποθάνω μαχόμενος ἐν μέτω τῆς σπέρας ἐκείνης, καὶ τοῦλάχιστον ν' ἀπολεσθῶ, — ἀροῦ οὕτως ἐπέπρωτο — πλείους τοῦ ἐνὸς ἐχθροῦ; θουσιάσας! Ὅταν εἶχεν ἀρχίσει ὁ ἵππος μου τὸν δρόμον του, κῆρόμην νὰ τὸν ἴδω ὅταν οὐπω περατούμενον ἤδη ὅμως ἀμρέβαλλην περὶ τῆς ῥώμης καὶ τῆς ταχύτητός του! Ἀπατηλὴ ἀμφιβολία! Ἡ εὐαίμητος καὶ ἀγρία φύσι; του τῷ εἶχε δώσει ῥώμην ὀρεινῆ; δορκάδος. Ἡ χιὼν ἦτι; διὰ τῶν καταπληκτικῶν τῆ; νεράδων τυρλώττει καὶ ἐνταρῖαζει τὸν χωρικὸν δύο βήματα μακρὰν τῆ; καλύβης του, ἧ; δὲν θέλει πλείον, ὁ

ταλαίπωρος ! διαβῆ τὴν φλοιάν, μόλις φθίνει κατὰ τὴν πτώσει
της τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς διέβη τὸν περίβολον τοῦ δάσους, ἀκά-
ματος, ἀδάμαστος, πλέον ἢ ἄγριος· μανιώδης ὡς κακοαναθεράμ-
μενον παιδίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρνοῦνται πρᾶγμα τι· ἢ, ἔτι μανιω-
δέστερος, — ὡς γυνὴ ὠργισμένη καὶ θέλουσα νὰ πράξῃ κατὰ τὴν
θέλησίν της. —

13.

Ἐίχομεν διαβῆ τὸ δάσος· ἡ μεσημβρία εἶχεν ἤδη παρέλθει, κ' ἔν τούτοις ὁ ἀὴρ ἦτο ψυχρὸς, καίτοι ἦτο Ἰούνιος μὴν· τὸ αἷμά μου εἶχεν ἀποψυχρανθῆ εἰς τὰς φλέβας μου· ἡ παρατεινομένη ὀδύνη καταδαμάζει καὶ αὐτοὺς τοὺς γεννησιότερους· δὲν ἤμην τότε ὅ,τι σήμερον φαίνομαι· ἀλλ' ὀρμητικὸς ὡς χειμάρρος χειμερινός, ἄφινκα διαρρήγνύμενα τὰ αἰσθήματά μου, πρὶν ἢ ἐγὼ αὐτὸς κατανοήσω τὰ αἰτία των. ὦ! ποῖα μανία, ποῖα ὀργή, πόσοι φόβοι με κατελάμβανον, πῶς μ' ἐβασάνιζε τὸ ψῦχος, ἡ πείνα, αἱ ὀδύνας, ἡ ἀπελπισία καὶ ἡ ἀγανάκτησις, νὰ βλέπω ἑμαυτὸν γυμνὸν καὶ δεσμευμένον, καὶ νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι κατὰγομαι ἐξ ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων τὸ αἷμα, ὅταν τις τοὺς ὀργίξῃ, ὅταν αὐθάδης ποῦς τοὺς πατῆ, ὁμοιάζει πρὸς τὸ τοῦ χρυσαλίτου ὄρεως, ἐγείροντος τὴν κεφαλὴν του κ' ἐτοίμου νὰ διατρυπήσῃ τὸν ἑλθρόν του ! λοιπὸν παράδοξον ἂν τὸ ἐξηνητλημένον ἐκεῖνο σῶμά μου ἐξησθένησεν ἐπὶ στιγμὴν ὑπὸ τὸ βᾶρος τῶν δεινῶν του ; ἢ γῆ ἔρευγεν ὑποκάτω μου, οἱ οὐρανοὶ περιεδινοῦντο πέριξ μου· μοι ἐράνη ὅτι ἐπιπτον· ἠπατώμην· ἤμην κάλλιστα προσδεδεμένος· ἐσταμάτησε σχεδὸν ἡ καρδία μου, ἐρλογίσθη ὁ ἐγκέφαλός μου, ἐκλονίσθη μικρὸν, κ' ἔπαυσεν ἔπειτα ἐντελῶς νὰ πύλλῃ· οἱ οὐρανοὶ περιεστράφησαν ὡς ὑπερμεγέθους τις τοῖχος· εἶδον τὰ δένδρα κλινιζόμενα ὡς μεθύσους ἀνθρώπους, καὶ ἀμυδρὰ ἀστραπὴ διήλθε διὰ τῶν ὀρθαλμῶν μου, οἵτινες οὐδὲν πλέον εἶδον· ὁ ἀποθνήσκων δὲν δύναται ν' ἀποθάνῃ περισσότερον, ἢ ὅσον ἐγὼ τότε ἀπέθανον. Καταπεπονημένος ἐκ τῶν βασάνων τοῦ καταχθονίου ἐκείνου δρόμου ἠθθανόμην τὰ περιεκλύπτοντά με σκότῃ ἀπομακρυνόμενα, εἶτα

ἐπανερχόμενα κάλιν· ἠγωνίσθην ὅπως ἐξέλθω τῆς λιθοργίας· ἐκείνης, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην ν' ἀνακαλέσω τὰς αἰσθήσεις μου· ἐδοκίμαζον ὅτι ἤθελέ τις δοκιμάσει πλέον ἐπὶ τινος σανίδος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἰκεανοῦ, ταλαντευόμενος ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ποτὲ μὲν ὑποβυθιζόμενος, ποτὲ δὲ ἀνυψούμενος ὑπὸ τῶν κυμάτων, ποτὲ δὲ ἐκτοξευόμενος παρ' αὐτῶν πρὸς ἔρημον τινὰ ἀκτὴν· ἡ κυματιζομένη ζωὴ μου ὡμοίαζε τὰς φανταστικὰς ἐκείνας λάμπεις, αἵτινες ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς λάμπουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας κατὰ τὰς πρώτας εἰσβολὰς τοῦ πυρετοῦ· ἀλλ' ἡ συναίσθησις αὐτὴ ἐξηλείφθη ταχέως καὶ ἀνευ πολλῆς ὀδύνης, κ' ἐπῆλθε συγκεχυμένη τις καὶ πολὺ ὀδυνηροτέρα ταρχυή· ὁμολογῶ ὅτι ἤθελα φοβηθῆναι νὰ δοκιμάσω τὴν αὐτὴν ὀδύνην κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου μου· καὶ ὅμως ὑποθέτω ὅτι πρέπει νὰ δοκιμάζωμεν τοιαύτην τινὰ πολὺ πρὶν καταστῶμεν κονιορτός· ἀλλ' ἀδιάφορον· πολλάκις ἀπεκάλυφα εὐτόλμως τὸ μέτωπόν μου πρὸ τοῦ θανάτου.

14.

Μοὶ ἐπανῆλθεν ἡ αἰσθήσις· ἀλλὰ ποῦ ἦμην; Κατάψυχρος, νεκρῶς κωμένος, σκοτοδεινῶν, ἠθύνθην εἰς ἕκαστόν μου παλμόν ἐπανερχόμενῃν εἰς ἑμαυτὸν πρὸς τὴν ἠθύνθην μετὰ ταῦτα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σπασμωδικῶς ἐπὶ τὴν ὀδύνην, ἥτις ἐπανερέρεν εἰς ταρχώδη τινὰ κυκλοφορίαν ἐν ἡριπεπιγῶς αἱμά μου· ἀσυνάρτητοι κρότοι προσέβαλλον τῷ ὄρει μου· ἤρχισε πάλιν σκιρτῶσα ἡ καρδιά μου· ἐπανῆλθεν ἡ ὄρασις μου, ἀλλὰ θολή, φεῖ! καὶ ἐπισκοτισμένη, ὡς ἂν πυκνὸν τι κρύσταλλον ἔκειτο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἐνόμισα ὅτι ἤκουον πλητίον μου τὴν βοὴν τῶν κυμάτων, καὶ διέβλεπον κατάστικτον μ' ἀστέρας τὸν οὐρανόν· — δὲν εἶνε ὄνειρον ὁ ἄγριος ἵππος κολυμβᾷ ἐντὸς ἀγριωτέρου ποταμοῦ! Ὁ εὐρύς καὶ στίλβων ποταμὸς ἐκτείνει τὰ κύματά του μακρὰν, τὸν βῶν κῦτόν ἀκολουθῶν, ἡμεῖς δ' εὐρισκόμεθα εἰς τὸ μέσον, παλιόντες κατὰ τῶν κυμάτων, καὶ πρὸς ἄγνωστον ἀκτὴν διευθυνόμενοι. Τὸ ὕδωρ διέλυσε τὴν νάρκην μου καὶ τὰ ἀπεσκληρωμένα μου μέλη ἀνεβαπτίσθησαν ἐντὸς πρωτορινῆς τινος βώμης.

τὰ στέρνα τοῦ ἵππου μου σχίζουσι τὰ κύματα, ἅτινα ἀτρόμητος ἐκείνος καταφρονεῖ, καὶ προβαίνουмен ἀδικήπως! Φθάνουмен τέλος τὴν ὀλισθηρὰν ὄχθην· ἦτο λιμὴν σωτηρίας, ὀλίγη δὲ ὄμως ἀξία δι' ἐμέ, καθότι δπισθεν ἡμῶν τὸ πᾶν ἦτο πένητον καὶ σκοτεινόν, καὶ ἐνώπιον ἡμῶν τὸ πᾶν ζοφερόν καὶ φρικτόν. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω πόσας ὥρας νυκτός ἢ ἡμέρας ἔμεινα εἰς τὴν ἀναστολήν ἐκείνην τῶν δεινῶν μου· μόλις γνωρίζω ἂν ἀναπνέω ἔτι ἀνθρώπινον πνοήν.

15.

Μὲ τὸ τρίχωμα κἀθύγρον, μὲ τὴν χιτίην ἀποστάζουσαν ὕδατος, μὲ τὰς κινήμας του κλονιζομένης, καὶ τὰς πλευράς του κλονιζούσας ἐσχατον ἀγῶνα καταβάλλει ὁ ἄγριος ἵππος, διὰ ν' ἀναρρήχθῃ εἰς τὴν ἀπότομον ἐκείνην ἀκτὴν. Ἀνθβαίνουмен τέλος εἰς τὴν κορυφὴν ἀπέραντος πεδιάς ἐκτυλίσσεται διὰ τοῦ σκότους τῆς νυκτός, καὶ φρίνεται παρήτεινομένη μακρὰν, πολὺ μακρὰν, μακρὰν, ὡς τὰ βάρυθρα ἐκείνη, ἅτινα κατ' ὕπνου ὄνειρευόμεθα· ὁ ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ τὰ ὄριά τιν' τῆδε κακίως λευκωτοὶ τινες κηλίδες, συστάδες τινὲς μαυρωπῆς γλόσας, ἀποσπῶνται συγκεχυμένως ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς δεξιῶθέν μου ἀνατελλούσης σελήνης· οὐδὲν ὅμως ἀνήγγελε κατὰ τὴν ζοφερὰν ἐκείνην μοναξίαν τὴν παρουσίαν ἀνθρωπίνης οἰκήσεως· οὐδ' ὑποτρέμον τι φῶς ἐλαμπε μακρόθεν ὡς φιλόξενος ἀστὴρ· οὐδὲ κἄν φωσφῆρος ἀτμὴς παρίστατο, ἵνα ἐμπαιξῇ τὰ δεινά μου· ὁ ἐμπαιγμὸς οὗτος πότον ἤθελε μ' εὐχарιστήσῃ τότε! καίτοι μὴ δυνάμενος ν' ἀπατηθῶ, οὐχ' ἤπτεν μετ' εὐχарιστήσεως ἤθελον δεχθῆν τὸν ἐμπαιγμὸν ἐκείνον! καθότι ἐν μέτρῳ τῶν δεινῶν μου ἤθελε μ' ἐνθυμίσει τι ἐκ τῆς κατ' οἰκίαν τῶν ἀνθρώπων.

(τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον).